

نام‌آشنایان روزپیروزی



آیت‌ا...عباس واعظ طبسی



آیت‌ا...حسنعلی مرورید



آیت‌ا... میرزا جوادآقا تهرانی



آیت‌ا...علی فلسفی

رضا سلیمان نوری| جایگاه حوزه علمیه مشهد در روند فعالیت‌های انقلابی سال‌های منتهی‌به بهمن ۵۷، بسیار درخور توجه بوده و هست. شاید مهم‌ترین گواه این مدعا نسبت بالای

● آیت‌ا... واعظ طبسی

آیت‌ا... عباس واعظ طبسی از دیگر مبارزان نام‌آشنای دوران تلاش ملت برای سرگونی طاغوت پهلوی بود. ایشان نخستین بار سال ۱۳۳۹ پس از سخنرانی درباره عدل زمامداران، ممنوع‌المنبر شد. وی در همان سال با بنیان‌گذار نهضت اسلامی، امام‌خمینی^(۴)، آشنا و همین امر سبب شد تا سال ۱۳۴۱ به دنبال ایراد چند سخنرانی علیه فرزان‌دوم فرمایشی پهلوی دوم دستگیر و به تهران منتقل شود.

آیت‌ا... طبسی چند ماه بعد از قیام پانزده خرداد نیز به عنوان نماینده حوزه علمیه مشهد به محضر امام خمینی^(۴) رسید و به پیشنهاد ایشان در مجلسی با حضور علما و طلاب حوزه علمیه قم، ابعاد مختلف قیام پانزده خرداد را تشریح کرد و البته به دنبال آن دستگیر و به زندان قزل قلعه تهران فرستاده شد. شبیه‌این اتفاق که با ممنوع‌المنبری دوباره این مبارز انقلابی همراه بود هم در سال ۱۳۴۴ پس از یک سلسله سخنرانی در فرستجان اتفاق افتاد. واعظ‌طبسی در جریان مبارزات مردم‌مشهد طی سال‌های ۵۶ و ۵۷ هم حضوری مستمر داشت. نام او بر پای تمامی اطلاعیه‌های صادر شده در آن دوران از سوی روحانیون مشهد دیده می‌شود. واعظ طبسی همچنین در این دوران در کنار آیت‌ا... خامنه‌ای و شهید هاشمی‌نژاد یک مثلث همکاری قوی را تشکیل داده بودند و در تمام برنامه‌ها با هم‌فکری هم اقدام می‌کردند. وی همچنین یکی ازگردانندگان اصلی تحصن روحانیت مشهد در حرم مطهر رضوی در اعتراض به تلاش‌های وابستگان رژیم برای جلوگیری از بازگشت امام خمینی^(۴) به وطن بود.

آیت‌ا... واعظ طبسی اندکی پس از پیروزی انقلاب اسلامی در بهمن ۱۳۵۷، از سوی امام خمینی^(۴) که نسبت به دستگاه مقدس امام‌رضا^(ع) حساسیتی فوق‌العاده داشتند، به عنوان سرپرست آستان مقدس

در روزهای دهه فجر امسال

قصد داریم از ۱۲ تا ۲۲ بهمن

۱۴۰۱ خورشیدی روایت

رویدادهای انقلاب مشهد

رادر سه فصل (خیزش، قیام

و پیروزی) از سال ۱۳۴۱

۱۳۵۷ در هفت قسمت

روایت کنیم. با ما همراه

باشید.

مرضیه تریابی

معمولاً قیام ۱۹ دی‌ماه مردم قم را سرآغاز

انقلاب اسلامی می‌دانند، این برآورد

البته اشتباه نیست. روز ۱۷ دی‌ماه سال

۱۳۵۶، روزنامه‌اطلاعات مقاله‌ای با عنوان

«ایران وارنج‌عزخ و سیاه منتشر کرد،

مقاله‌ای که در آن به امام خمینی صراحتاً

توهین شده‌بود. این اتفاق، باعث قیام مردم

قم و شهادت تعدادی از تظاهركنندگان در

این شهر و صدالبته‌آغازی شدبرای گسترش

اعتراضات در سراسر ایران. «اماد همان روز

انتشار مقاله در روزنامه‌اطلاعات، مشهد

شاهد یک رویداد هم‌سو، اما متفاوت بود،

برگزاری تجمعی اعتراض‌آمیز از سوی بانوان

مسلمان در محکوم کِرن کشف حجاب.

روز ۱۷ دی، مصادف با سالروز فرمان کشف

مناسبت، رژیم هر سال برنامه‌هایی را

تدارک می‌دید. در مشهد، اصلی‌ترین

برنامه در میدان مجسمه (میدان شهدای

فعلی) برگزار می‌شد. هنوز ساعت‌هایی از

طلوع آفتاب نگذشته‌بود که جمعی حدود

۳۰ نفره از خاتمه‌های محجبه‌مشهدی که

عموماً طلاب علوم دینی بودند، با تجمع در

خیابان خسروی نو، علیه اقدامات ضددینی

و ضدملی رژیم‌پهلوی اعتراض کردند. آن‌ها

پارچه‌نوشته‌ای در دست داشتند که روی

آن این شعار به چشم می‌خورد: «ما زنان

مسلمان خراسان ازادی خواهران دربند

خود را خواهانیم»، منظور آن‌ها از «دربند»،

اسارت‌زن در میان باورهای غرب‌گرایانه‌ای

بود که اصالت انسانی وی را فدای ظاهر

فعالان حوزوی در حرکت‌های انقلاب در این دوران باشد. پیش‌تر و در دو نوشتار قبل ابتدا بیوت مراجع تأثیرگذار در حرکت‌های انقلابی مردم مشهد و سپس چهار نفر از شاخص‌ترین چهره‌های حوزوی شهر

انتخاب و دو سال بعد طی حکمی در ۱۵ فروردین ۱۳۵۹ به سمت تولیت آستان قدس رضوی منصوب شدند. این حکم پس از رحلت بنیان‌گذار انقلاب، از سوی رهبر معظم انقلاب تأیید شد تا وی تا پایان عمر، تولیت آستان قدس باقی بماند.

● آیت‌ا... حسنعلی مرورید

آیت‌ا... مرورید قریب چهل سال در حوزه علمیه مشهد دروس حوزوی و معارف دین را تدریس کرد. ایشان در مبارزات سیاسی علیه حکومت پهلوی هم فعال بود. وی پس از تصویب لایحه انجمن‌های ایالتی و ولایتی در کنار آیات‌سیدمحمدهادی‌میلانی و شیخ‌مجتبی قزوینی حلقه علمای مخالف این لایحه در مشهد را تشکیل داد. این جمع تا اواخر سال ۱۳۴۳ به تناوب و به صورت مخفیانه هر دفیع در منزل یکی از اعضا، اجتماع و پس از بررسی شرایط یکی از آنان در مجلس درس شب‌های شنبه خود، نظر انجمن عالمان و مواضع مشترک آنان را مطرح می‌کرد. وی همچنین در پی حادثه خونبار مدرسه فیضیه در دوم فروردین ۱۳۴۲، همراه با آیات شیخ مجتبی قزوینی و میرزا جوادآقا تهرانی با ارسال تلگرافی به آیت‌ا... سید محمدرضا گلپایگانی، مراتب تأثر خود را از این فاجعه اعلام کرد. شیخ حسنعلی مرورید از امضا کنندگان اصلی اطلاعیه اعتراضی برخی از عالمان مشهد پس از بازداشت هم‌زمان سال ۱۳۴۲ امام خمینی^(۴)، آیت‌ا... قمی و آیت‌ا... محلاتی در قم، مشهد و شیراز بود. وی همچنین از گردانندگان اصلی هیئت‌علمای مشهدی سفر کرده به قم در فروردین ۴۳ دیدار با امام خمینی^(۴) هم محسوب می‌شود. آقای مرورید در سال‌های بعد هم دست از مبارزه برداشت و می‌شد ایشان را همیشه

در صف نخست بسیاری از راهپیمایی‌های سال ۵۷ هم مشاهده کرد. تاقفقت نماند که تقریباً تمام اطلاعیه‌های بزرگان حوزوی در دوران مبارزه را او امضا کرده‌است. رهبر معظم انقلاب در مهر ۱۳۸۳ پس از اعلام خبر درگذشت

روایت هایی از روند رویدادهای انقلابی در مشهد (قسمت دوم فصل دوم)

آغاز انقلاب در مشهد (زمستان ۵۶ و بهار ۵۷)

دنیوی و شهبوانی می‌کرد. خبر مربوط به آغاز تظاهرات، خیلی زود به میدان مجسمه رسید و باعث برهم خوردن آن شد. با این حال، بانوان معترض نتوانستند به محل برگزاری برنامه برسند. مأموران رژیم این راهپیمایی را سرکوب کردند و تعدادی از خانم‌ها نیز بازداشت شدند، هر چند که این بازداشت، به ۲۴ ساعت نکشید، اما آیت‌ا... العظمی سیدعبدا... شیرازی، در اعتراض به بازداشت بانوان مسلمان، درس روز بعد خود را تعطیل کرد. صرف‌نظر از آنچه در دیگر نقاط کشور می‌گذشت، انقلاب اسلامی در مشهد، روز ۱۷ دی‌ماه ۱۳۵۶ و با اعتراض زنان مبارز مشهد آغاز شد.

● واکنش به قیام ۱۹ دی قم

گفتیم که انتشار مقاله توهین‌آمیز در روزنامه اطلاعات، خشم مردم را علیه رژیم شاه برانگیخت و سرازاری برای گسترش اعتراضات در تمام کشور شد. این اقدام در مشهد هم بدون واکنش نماند، آیات عظام شیرازی، میرزا علی فلسفی، حسنعلی مرورید و تعدادی دیگر از علمای برجسته این شهر، درس خود را به نشانه اعتراض تعطیل و طلاب علوم دینی هم در مقابل مدارس علمیه خان، میلانی و مسجد ملاحیدر، تجمع اعتراض‌آمیز برگزار کردند. روز ۱۹ دی‌ماه، اعتراضات در مشهد، شدت بیشتری پیدا کرد. انقلابیون کوشیدند تا برنامه منسجمی، هم‌سو با دیگر شهرهای ایران، به مناسبت چهلمین روز شهادت شهدای قم برگزار کنند. حجت الاسلام سیدعبدالکریم هاشمی‌نژاد، جلسه‌ای در منزل خود تشکیل داد که برجسته‌ترین روحانیون انقلابی در آن حضور داشتند. در همین جلسه، با تهران و آیت‌ا... دکتر بهشتی تماس گرفته و قرار بر این شد که در مشهد نیز، روز ۲۹ بهمن، مصادف با

آیت‌ا... مرورید، ایشان را چنین توصیف کردند: «این عالم جلیل‌القدر، عمر پربرکت خود را یکسره با پرهیزگاری و صلح و سداد گذرانید و در طول سالیان متمادی، با رفتار و منش علمی و عملی خویش، چهره‌ای نورانی و فراموش نشدنی از خود در خاطره همه کسانی که با ایشان آشنا بودند، باقی گذاشتند.»

● آیت‌ا... میرزا جوادآقا تهرانی

میرزا جواد تهرانی را باید دیگر عالم برجسته دوران مبارزات مردم علیه پهلوی دوم در مشهد دانست که تا پایان عمر بر راه خود استوار ماند. وی که نام خانوادگی اصلی اش «حاجی‌ترخانی» بود سال ۱۲۸۳ خورشیدی در تهران به دنیا آمد اما پس از دوره‌ای تحصیل در تهران و سپس نجف، سال ۱۳۱۲ برای شرکت در درس شیخ هاشم قزوینی و سپس میرزا مهدی اصفهانی ساکن مشهد شد. میرزا جوادآقا که در زندگی فردی و اجتماعی، به رعایت اصول و موازین اخلاقی و اخلاص در عمل مشهور بود، از استادان برجسته حوزه علمیه مشهد محسوب می‌شد. وی، به رغم اشتغال به امور علمی و تدریس به فعالیت‌های اجتماعی و عام‌المنفعه نیز می‌پرداخت و اولین خیریه درمانی مشهد، به نام درمانگاه خیریه بینوایان سال ۱۳۳۴ با اشاره و مساعدت او و جمعی از دوستان پزشکش راه‌اندازی شد. میرزا جوادآقا از فقیهان مبارز و از نزدیکان امام‌خمینی^(۴) نیز بود. نام وی هنگام وقوع هر رخداد مهمی در سال‌های مبارزه علیه پهلوی دوم به عنوان یکی از نخستین نام‌های روحانیون حامی حرکت مطرح می‌شد. همچنین اطلاعیه‌های انقلابی بسیاری چه مستقل و چه با همراهی دیگر علما از سوی او در اعتراض به جنایات مختلف رژیم پهلوی در سال ۵۷ صادر شد که خود نشان از همراهی مستمر ایشان با خیزش مردمی علیه طاغوت و مواجده داشت. میرزا جوادآقا پس از پیروزی انقلاب اسلامی هم همواره از بارزترین چهره‌های حامی انقلاب بود و در دوران جنگ تحمیلی هم بارها به عنوان



کاست، اما آن‌ها را متوقف نکرد. روز نهم فروردین، نه فقط کلاس‌های درس حوزه علمیه، بلکه بازارهای مشهد هم تعطیل شد و صدها اعلامیه و پوستر، در هم‌دردی با خانواده شهدای تبریز بر در و دیوار شهر مشهد نصب شد. در چند نقطه شهر، تظاهرات برگزار شد و این راهپیمایی‌ها به درگیری مأموران رژیم شاه با مردم انجامید. درگیری‌های طی چند روز بعد، رنگ و بوی خشونت به خود گرفت و با رسیدن خبر شهادت جمعی از هم‌وطنان در جهرم و اهواز، مجلس یادبودی در مسجد آقا حسین بنها (شهدای فعلی) برگزار شد.

● یادای شهیدان زن در انقلاب ۵۷

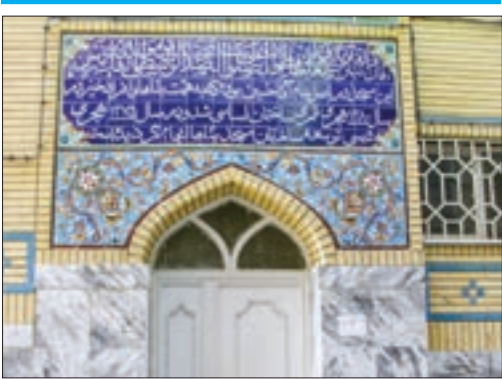
رژیم شاه کوشید با دستگیری و بازداشت‌های گسترده موج اعتراض را مهار کند. وضعیت مشهد طی روزهای پایانی فروردین و آغاز اردیبهشت ۱۳۵۷، کاملاً متشنج بود و هر روز، راهپیمایی‌ها و تجمعاتی در شهر برگزار می‌شد، البته این تظاهرات‌ها، پراکنده بودند و پیوستگی لازم را نداشتند، اما تقریباً از هفتم اردیبهشت‌ماه، الگوی راهپیمایی به شکل ویژه چهارراه لشکر، یکی از اصلی‌ترین نقاط تجمع و برگزاری راهپیمایی‌های انقلابی بود. روز نهم اردیبهشت، در همین محل، یکی از بی‌سابقه‌ترین اجتماعات ضد رژیم پهلوی تا آن روز، در مشهد برگزار شد؛ یک تجمع چند هزار نفری که رژیم برای سرکوب آن، دوباره تانک‌ها را به خیابان‌های شهر آورد. این بار درگیری به اوج رسید و در آن گیر و دار، تانک‌ها برای شکستن صفوف مردم، به طرف آن‌ها حمله کردند. بر اثر این

حمله، بتول چراغچی، بانوی مبارز، خانه‌دار و پنجاه و یک ساله، زیر زنجیرهای فولادی تانک رفت و به شهادت رسید. این بانوی مسلمان و مبارز، یکی از نخستین شهید انقلاب مشهد در سال ۱۳۵۷ بود.

● خروش دانشگاه و حمایت مردم رژیم شاه به دنبال درگیری سنگین روز نهم اردیبهشت، وضعیت شهر مشهد را کاملاً آتش‌پز کرد؛ نیروهای نظامی مقابل بیت آیت‌ا... العظمی شیرازی در بالاخیابان، مقابل مدرسه نواب، فلکه حضرت و چهارراه نادری مستقر شدند. طی روزهای بعد، استقرار نیروها به مناطقی مانند پایین خیابان، میدان دقیقی (فلکه‌آب) و چند نقطه دیگر هم، گسترش یافت، اما مردم حاضر به ترک میدان نبودند. در این بین، برخی درگیری‌های خشونت‌آمیز نیز اتفاق افتاد. اعتصاب دانشجویان دانشکده علوم و ادبیات دانشگاه فردوسی، با دخالت مأموران رژیم سرکوب شد و تعدادی از دانشجویان نیز، به شدت مضروب شدند؛ همین مسئله باعث شد که اوضاع در ۱۹ اردیبهشت، پرتلهاط‌تر شود، بازارهای مشهد تعطیل شد و رژیم برای کنترل اوضاع دوباره به استقرار نیروهای مسلح و تانک رو آورد، اما این کار، بیش از آنکه هدف رژیم را محقق کند، تنش ایجاد کرد و به درگیری‌هایی انجامید که طی آن، تعدادی از مردم مشهد به شهادت رسیدند. این تظاهرات‌ها در در ادامه هم ادامه داشت و در مناسبت قیام ۱۵ خرداد و سالروز درگذشت دکتر شریعتی، به‌شکلی گسترده، بیشتر نقاط مرکزی شهر مشهد را در گرفت. انقلاب مشهد آغاز شده‌بود.

بنای انقلابی «بناها»

نگاهی به نقش مسجد شهدا (بناها) در پر نامه‌ریزی مبارزات انقلاب اسلامی



زهرآ بیات

شهریورماه ۱۳۵۷ با راهپیمایی‌های گسترده مردم مشهد برضد رژیم پهلوی همراه است. در پایان هفته اول این ماه (۷ شهریور) و به سبب بحرانی بودن اوضاع مشهد، عبدالعظیم ولیان، از مقام‌استانداری برکنار و محمدحسن سراج حجازی از سوی شریف‌امامی، نخست‌وزیر وقت، استاندار می‌شود و روز بعد یعنی پنجشنبه نهم شهریور ۱۳۵۷ مصادف با ۲۴ رمضان ۱۳۹۸ قمری)، مجلسی با شرکت حدود ۵ هزار نفر به مناسبت چهلم درگذشت شیخ احمد کافی و دختری (ناهد اسدی) که در جریان تشییع جنازه این واعظ مشهور کشته شده بود، برگزار می‌شود. در این مجلس سیدعبدالکریم هاشمی‌نژاد، سخنرانی و علیه رژیم افشاگری می‌کند و شیخ ابوالحسن مقدسی معروف به شیرازی، آیت‌ا... طبسی و سیدحسن موسوی جهان‌آبادی هم مردم را به انجام تظاهرات تشویق می‌کنند.

تمامی این نفرات کسانی هستند که در جلسات سه‌شنبه‌شب‌های «مسجد بناها» شرکت می‌کنند. مسجدی که منشأ فعالیت‌های سیاسی و انقلابی علمای مشهد است. مرحوم آیت‌ا... غلامرضا دهشت که از روحانیون و مبارزان سرشناس مسجد بناها بوده است در گفت‌وگویی که با بخش تاریخ شفاهی مرکز اسناد آستان قدس رضوی داشته، می‌گوید: «جوان‌های مسجد در توزیع اعلامیه‌های ایشان پیشقدم بودند. خاطرم هست زمانی بود که مردم شب‌ها روی پشت‌بام‌ها تکبیر می‌گفتند. همسایه‌های مسجد در این باره خیلی فعال بودند. این موضوع به حدی بود که مأموران ژاندارمری دنبال ما می‌گشتند. شب‌های سه‌شنبه‌در آنجا جلسه‌ای برگزار می‌شد، مثلاً یک شب آیت‌ا... طبسی، شهید هاشمی‌نژاد و آقای ابوالحسن شیرازی، امام‌جمعه مشهد و دیگران می‌آمدند و مسائل گوناگونی مطرح می‌شد. مثلاً برای اعزام مبلغان به نقاط مختلف استان برنامه‌ریزی می‌شد و داوطلبان این کار به مسجد مراجعه می‌کردند. پرونده‌هایشان هم همان‌جا تشکیل می‌شد. خلاصه اینکه آقایان علما از قبل انقلاب جلساتی در مسجد داشتند، به اشکال مختلف. حتی در شب چهلم مرحوم آقامصطفی خمینی، ما از مکه آمده بودیم؛ آقای مهمای و آقای طبسی آمدند، هم برای دیدن، هم برای اینکه برنامه فردا را تنظیم کنند. یادم هست برنامه سخنرانی گذاشتند، اما مسجد بناها به دلیل اینکه احتمال حمله ساواک بود، برای سخنرانی انتخاب نشد. مسجد ملاهاشم را به‌عنوان محل سخنرانی انتخاب کردند که اگر ساواکی‌ها و مأموران دولتی حمله کردند، همه به مدرسه نواب نمانده‌شوند.»

اما راهپیمایی ۹ شهریور که به‌نوعی برنامه‌اش توسط علمای فعال مسجد بناها هماهنگ شده‌بود، به چالشی جدی برای حکومت نظامی مشهد بدل می‌شود. پس از سخنرانی هاشمی‌نژاد، جمعیت حاضر که تعدادی از آن‌ها پرچم‌های سیاه‌وسفید با نوشته‌هایی علیه شاه و مقامات دیگر - در زمینه رفرقاری حکومت اسلامی - در دست دارند، از مدرسه خارج می‌شوند و تظاهرات خود را به خیابان می‌کشند. در پی این رویداد، تظاهركنندگان در میدان طبرسی رودرروی نیروهای مسلح قرار می‌گیرند و نفر از آن‌ها در این خیابان به شهادت می‌رسند.

در کتاب «مشهد از مقاومت تا پیروزی» که به‌قلم جمعی از نویسندگان و نشر مرکز اسناد انقلاب اسلامی منتشر شده است، در تشریح تظاهرات این روز که با بازگشتی مدرسه نواب بعد از گذشت چهل روز از حمله مأموران شاه به آن هم‌زمان شده‌بود، چنین آمده‌است: «رضاحسن‌زاده، جوان محصل هجده ساله‌ای که در کنار تحصیل به کار لوله‌کشی آب اشتغال داشت و تحت‌تأثیر اندیشه‌های معنوی فریاد... اکبر سر داده بود، در جلوی چشم مردم با دهان روزه، با شلیک گلوله‌ای به خون خود غلغید و به دنبال او مهندس علیرضا مهدی‌زاده حکاک که تحصیلات خود را در رشته راه و ساختمان در آمریکا به پایان برده و در سال ۱۳۵۶ به کشور بازگشته بود و تازه یک روز پیش از شهادتش به شیوه‌ای بسیار ساده ازدواج کرده بود، در اعتراض به شهادت رضاحسن‌زاده، با گلوله مأموران رژیم شاه به شهادت رسید.»

شهادت این دونفر بر میزان اعتراض‌های افزایش، روز سیزدهم شهریور هم‌زمان با عید فطر بود و مردم پس از برگزاری نماز عید دست به راهپیمایی عظیمی می‌زنند و اعمال هیئت حاکمه را که مملکت را به فساد و تباهی کشانده بود، محکوم می‌کنند. مردم در این روز تمثال‌هایی از امام خمینی^(۴) را با خود حمل می‌کنند. دو روز بعد در پانزدهم شهریور هزاران نفر از مردم مشهد پس از مجلس ختم شهید مهدی‌زاده در خیابان راه‌نمایی به تظاهرات می‌پردازند. در عصر این روز بیشتر خیابان‌های اصلی شهر مشهد شلوغ است؛ رژیم شاه برای متفرق کردن مردم، در خیابان‌های آیکوه، شاهرخ جنوبی (مطهری جنوبی فعلی)، نادری (بالاخیابان) و میدان شهدا، از گاز اشک‌آور و شلیک گلوله استفاده می‌کند. اما مردم مشهد همچنان ایستادگی می‌کنند. آن‌ها از مسئولان یک درخواست ویژه دارند، بازگشت امام‌خمینی^(۴) به ایران. ظاهراً این نخستین باری است که در مشهد و به‌صورت علنی، چنین درخواستی مطرح می‌شود. ضمن اینکه در این روز برای نخستین‌بار تصویری از امام در روزنامه خراسان چاپ می‌شود. این اعتراضات با شدت و جمعیت بیشتری در دو روز بعد نیز ادامه می‌یابد.

روز بعد، مردم به‌قصد برگزاری مراسم سومین روز شهادت شهدای مشهد در مسجد بناها اجتماع می‌کنند، ولی مأموران مانع اجرای مراسم می‌شوند و مردم همراه تنی چند از روحانیون دیگر از مسجد بیرون می‌آیند و تظاهرات می‌کنند. هدایت‌کننده این تظاهرات هم سیدکاظم مرعشی است. این روحانی با شجاعت خدادادی خود تظاهرات را پیش می‌برد. شجاعت او حتی با تحسین نیروهای نظامی و انتظامی مواجه است و به همین دلیل در بسیاری از اوقات به احترام ایشان، خود را از مسیر او و تظاهركنندگان کنار می‌کشیدند. مسجد بناها که یکی از پایگاه‌های انقلابی مردم مشهد است، پس از پیروزی انقلاب همچنان نقش خود را حفظ می‌کند. در دوران دفاع مقدس پیکر پاک بسیاری از شهدای مشهد از این مسجد تشییع می‌شود، برای همین مسجد نام دیگری به خود می‌گیرد، مسجد «شهدا».

پی‌نوشت: این مسجد که در خیابان دایلمه و نزدیک به چهارراه خسروی واقع شده، در اصل به نام «آقا حسین» بوده‌است که پس از ایجاد خیابان خسروی در سال ۱۳۱۰ خورشیدی، در حاشیه خیابان قرار می‌گیرد و درش روبه خیابان گشوده می‌شود. مسجد آقا حسین در سال ۱۳۳۴ توسعه یافته و در سال ۱۳۳۹ نیز به همت بناها تعمیرات کلی شده است و طبق رسم قدیمی به نام مسجد بناها معروف و نامیده می‌شود. در جریان جنگ تحمیلی، نخستین بار پیکر شهدا از این مسجد به سوی جمیع شریف‌امام رضا^(ع) و سپس به‌سوی مزارشان تشییع می‌شود.